

DM.focus

Van alle sportbonden was/is (?) de wereldvoetbalbond de meest corrupte

FIFA met de F van FOULT

juli 2015
600 biljetten van 1 dollar dwarrelen om het hoofd van FIFA-voorzitter Sepp Blatter op de persconferentie waarop hij zijn ontslag aankondigt. Een stunt van de Britse komiek Lee Nelson.
© AFP

De wereldvoetbalbond schrijft al veertig jaar geschiedenis met schandalen maar maakte het de laatste jaren wel erg bont. Terwijl de oude FIFA geroyeerd is of gevangen zit, probeert de nieuwe FIFA de meubelen te redden. Is er aan de vooravond van de World Cup wel iets veranderd?

HANS VANDEWEGHE

Op 20 juli 2015 wist een Britse komiek zich naar binnen te praten in de persconferentie van ontslagnemend FIFA-voorzitter Sepp Blatter. Toen die hemel en aarde bewoog om de media ervan te overtuigen hoe vreselijk hij het wel vond wat er allemaal rond hem gebeurde en hoe weinig hij daarvan wist, gooide de Engelsman 600 eendollarbriefjes over het hoofd van Blatter. De foto's gingen de wereld rond: *Blatter showered by money*, luidden de onderschriften. Op deze pagina's staat een tijdslijn, die teruggaat tot de jaren 70. Doe u de moeite om de 24 etappes te doorworstelen. De rode draad is een dikke rode kabel: corruptie, cum laude, beide met hoofdletter C. Nooit heeft een sportbond meer boter op het hoofd gehad dan de Fédération Internationale de Football Associations, gesticht in 1904.

Het begin van alle ellende is de verrassende

verkiezing in 1974 van de Braziliaan João Havelange op de voorzittersstoel van de FIFA ten nadele van de Britse kandidaat Sir Stanley Rous. De start van een moeilijke relatie tussen de Britten en de FIFA. Ook het begin van wat men de machtsgreep

Dat de FIFA überhaupt nog functioneert, is een wonder. Welk bedrijf dan ook in elke andere sector had opgehouden te bestaan of was failliet gegaan

van de latino's zal noemen: een Braziliaan op het voetbal, een Mexicaan (Acosta) op het volleybal, een Italiaan (Nebiolo) op atletiek en een Spanjaard (Samaranch) als godfather op de olympische beweging. Met uitzondering van Samaranch zijn al die creaturen omgeven met een waas van nepotisme, machtsmisbruik en corruptie. Dat ze stuk voor stuk decennia aan de macht zijn kunnen blijven, is niet onlogisch. In sportbonden hebben alle landen even veel macht. One country, one vote, wordt als pseudo-democratie misbruikt; zwakke landen verenigen zich tegen grote landen door niet altijd voor de beste kandidaat te stemmen maar voor hij (altijd een man) die het meeste belooft.

Ziende blind of corrupt

Die voorzitters – en al helemaal Havelange en zijn opvolger Blatter – konden daar makkelijk mee weggkomen: onder het mom van de expansie van The Beautiful Game, speelden ze Sinterklaas in alle regio's van de wereld. Zo verzamelden ze stemmen bij bosjes. Europa en Oceanië kozen consequent tegen Blatter, telkens weer, maar uit Zuid-Amerika, Azië, Afrika en Midden- en Noord-Amerika puurde die genoeg stemmen om zich vier keer te laten herverkiezen. Met de tijd zouden sinterklaasgeschenken niet volstaan en werd met miljoe-nen gegoocheld.

Er had de voetballende goegemeente iets duidelijk moeten worden toen secretaris-gene-raal Sepp Blatter in 1998 zijn voorzitter wilde opvolgen. Het is nooit een goed teken als de nummer één van de administratie zich aan-biedt voor een verkiesbare positie, want dat wijst op een-tweetjes waarbij beiden veel weten van elkaar. Een continuering van het beleid is in beider belang en in het belang van hun acolieten die ze met de jaren rondom hen hebben verzameld. Bij de FIFA waren dat de leden van het executief comité en de leiders van de verschillende continentale bonden.

Nooit heeft een sportbond meer boter op het hoofd gehad dan de Fédération Internationale de Football Associations

Met Blatter aan de macht gingen de vetpot-ten helemaal open. Aanvankelijk kregen de leden zitpenningen per vergadering. Blatter voerde een vaste vergoeding in die begon bij 50.000 dollar. Toen hij achttien jaar later opstapte kon een lid van het executief comité met welomlijnde taken rekenen op 300.000 dollar per jaar. Voor wat, hoort wat. Uiteindelijk bleek ongeveer de helft van het vroeger exco (het uit-voerend comité) corrupt en werd verplicht ont-slag te nemen. Een op drie vloog een of meer-dere dagen achter de tralies. De rest was ziende blind of keek de andere kant op, zoals de Belg Michel D'Hooghe, die nooit op feite-lijke corruptie werd betrapt, al kreeg hij wel een schilderij van de Russen in de aanloop naar de verkiezing van 2010. Waardevol, zei de Engelse pers, die het feit bovenspitte. Een prul, repliceerde D'Hooghe, maar hij gaf het schilderij na de onthulling wel aan bij de FIFA omdat het geschenk toch net iets te veel waarde had om binnen de regels te passen. Wellicht was het ook toeval dat de zoon van D'Hooghe kort na de toewijzing van de World Cup 2022 aan Qatar, uitgerekend in Doha in een staatsinstelling voor topsport een dikbetaalde baan als chirurg kreeg. In veel andere milieus of zelfs sportbonden zou dat op of over het randje zijn van het welvoegelijke, binnen de supercorrupte FIFA geldt D'Hooghe – ook op deze World Cup nog steeds voorzitter van de medische commissie – als onkreukbaar.

Spion en verrader

Een tweede sleutelmoment in de deconfiture van de FIFA is het faillissement in 2001 van ISL, het sportmarketingbedrijf dat ooit werd opge-richt uit de schoot van adidas, maar dat in de jaren 90 veel van zijn pluimen en van zijn klan-ten verloor. Uiteindelijk bleef van alle grote

1974 De Braziliaanse zwemmer João Havelange wordt verkozen tot voorzitter van de wereldvoetbalbond FIFA. UEFA-baas Artemio Franchi ziet dat het goed is.

1975 Havelange haalt Josef 'Sepp' Blatter als technisch directeur en maakt hem secretaris-generaal in 1981.

1990 Sepp Blatter hervormt de FIFA en noemt zich voortaan CEO, met bijpas-send salaris.

1998 Sepp Blatter volgt Havelange op als FIFA-voorzitter.

mei 2002 Ondanks een klacht bij het gerecht tegen hem door vijf leden van het executief comité (exco) van de FIFA, een vernietigend intern rapport over corruptie én een diepe put ten gevolge van het faillissement van ISL, wordt Blatter voor een tweede termijn gekozen.

oktober 2010 Twee leden van het FIFA-exco worden geschorst nadat The Sunday Times bewijzen aandraagt dat ze zich hebben laten omkopen.

december 2010 Rusland en Qatar krijgen de World Cups van 2018 en 2022 toegewezen, drie dagen nadat de BBC nog maar eens bewijst dat de stemgerechtigde leden zich laten omkopen.

De FIFA in 24 etappes, met slechts één rode draad: corruptie

1982 Horst Dassler van adidas richt International Sports and Leisure (ISL) op, het eerste sport-marketingbedrijf dat zich op de bonden en televisierechten richt.

1991 ISL verliest haar topmarketeers Klaus Hempel en Jurgen Lenz. Die beginnen een eigen bedrijf T.E.A.M., dat voor de UEFA de Champions League op poten zal zetten.

2001 ISL gaat failliet nadat alleen nog de FIFA aan boord was gebleven.

september 2006 The Daily Mail schrijft dat FIFA-vicevoorzitter Jack Warner zichzelf heeft verrijkt met de illegale verkoop van tickets voor het WK in Duitsland.

november 2010 Nog eens vier leden van het exco worden geschorst.

bonden alleen nog de FIFA over.

ISL had zich voor de World Cups van 2002 en 2006 voor twee miljard dollar tv-rechten garant gesteld tegenover de FIFA en om ook die bond niet kwijt te spelen, zette ISL een heel systeem op van steekpenningen richting Zuid-, Midden- en Noord-Amerika en Afrika. In totaal zou zo meer dan 130 miljoen euro van eigenaar veranderen. De spin in het web was Sepp Blatter, die het geld niet gebruikte voor persoonlijk verrijking. Lang werd aangenomen dat hij alleen anderen aan zijn kant wilde krijgen. Die theorie kon op het schop nadat was aangetoond dat Blatter, Havelange en secretaris-generaal Jérôme Valcke zelf mee hadden geprofiteerd van dikke bonussen. Blatters salaris op het laatst was 3,6 miljoen dollar, zonder boni.

De finale *collaps* van de oude FIFA, een lang proces tussen 2010 en 2015, is te danken aan de Britten. Die hadden een vermoeden van onregeligheden bij de toewijzing van de World Cups van 2018 en 2022, waarvoor ze zelf kandidaat waren. Ze zochten in 2009 hun heil bij Orbis Intelligence, een bedrijf gespecialiseerd in internationale bedrijfsspionage met goede contacten in Rusland. Mede-eigenaar was Christopher Steele, een voormalige MI6-agent die ooit in Moskou was gestationeerd.

Die Steele is ook de centrale figuur in een nog veel belangwekkender dossier. Tijdens zijn onderzoeken in Rusland stootte hij op de inmenging van de Russen in de Amerikaanse presidentsverkiezingen en ook dat dossier kwam net als dat van de FIFA bij de FBI terecht.

Konijn uit hoed

De bewijzen van malversaties door het Russisch bid-comité waren kinderspel vergeleken bij wat Qatar 2022 had uitgevreten, maar Steele vond sporen die leidden naar corrupte FIFA-bestuurders. Op basis van dat dossier en van het boek *Foul!* van onderzoeksjournalist Andrew Jennings opende de Amerikaanse FBI in 2015 in het geheim een onderzoek tegen alle FIFA-bestuurders die zakelijke of andere banden hadden met de VS of er soms bij een tussenlanding voet aan de grond zetten.

De eerste die op de radar van de FBI verscheen, was de Amerikaanse FIFA-bestuurder Chuck Blazer. De man bezat twee appartementen in Manhattan en twee in Miami maar gaf nauwelijks inkomsten aan. Hij werd in 2011 op straat in Manhattan opgepakt en verraadde vrijwel meteen alles en iedereen. In ruil voor strafvermindering legde hij het hele netwerk bloot. Hij droeg jarenlang af luisterapparatuur bij verschillende meetings met voetbalbobo's en met die informatie kwam de Zwitserse politie op vraag van de FBI in mei 2015, daags voor de herverkiezing van Blatter, zeven FIFA-bonzen oppakken in het poepchique Hotel Baur au Lac. De werkelijkheid overtrof de fantasie: sommige officials kregen geld onder een code-naam. Zo werd 640.000 euro betaald aan 'Benz', alias Rafael Esquivel, voorzitter van

mei 2015

Aan de vooravond van de herverkiezing van Sepp Blatter voor een vijfde termijn worden zeven FIFA-bonzen gearresteerd in het poepchique Baur au Lac-hotel in Zürich. Zij worden verdacht van omkoping, samenzwering en afpersing. In de FIFA-zetel wordt gezocht naar bewijzen van witwaspraktijken.

Venezuela en lid van de Zuid-Amerikaanse bond. Er was ook een VW, een Toyota en zelfs een KIA. Die kregen minder dan Benz.

In februari 2016 kwam Gianni Infantino als een wit konijn uit de hoge hoed gesprongen als opvolger van Blatter. Een jaar later schreef *Der Spiegel* een portret met als titel 'FIFA-voorzitter Infantino Donald Blatter'. Op het FIFA-congres in Bahrein had Infantino het over hoe de FIFA was beschadigd door fake news. Dat kwam bovenop het nieuws dat hij zijn salaris van 1,3 miljoen euro te laag vond. De man die de som had voorgesteld, werd afgezet.

Uitzweten en vergeten

De nieuwe FIFA leek verdacht veel op de oude. Ook in de dopingaffaire rond de Russische voetballers, een fall-out van de onthullingen van de gevluchte dopinglabo-directeur Grigori Rodsjenkov, ging de FIFA onder Infantino lang niet tot het gaatje. Dat bewijst het ontslag in december van vorig jaar van de hoofdarts van de FIFA, de Tsjech Jiri Dvorak. Die was op eigen houtje begonnen met het onderzoek naar de voetballers in de Russische doping-fraude en had de Russische bond vervelende vragen gesteld. Ineens werd hij na 22 jaar dienst ontslagen.

Met Blatter aan de macht gingen de vetpotten helemaal open. Aanvankelijk kregen de leden zitpenningen per vergadering. Blatter voerde een vaste vergoeding in

Ook de Zwitserse aanklager Cornel Borbély mocht vertrekken bij de FIFA, toevallig nadat hij had voorgesteld om Moetko aan te klagen. Eerder al, in mei van 2017, was de voorzitter van de FIFA-commissie Goed Bestuur, de Portugese advocaat Miguel Maduro, na één jaar in het ambt de wacht aangezegd. Zijn onafhankelijke commissie had de herverkiezing van Vitali Moetko als lid van de FIFA Council op ethische gronden verhinderd en Maduro weigerde die beslissing terug te draaien.

De World Cup komt geen moment te vroeg. Uit alles blijkt dat het gevaarte commercieel moeilijk terug op gang komt. FIFA verloor sinds

Brazilië 2016 Emirates, Castrol, Continental, Johnson & Johnson en Sony als partners of sponsors. Samen 369 miljoen dollar.

In 2010 had de FIFA bij de World Cup in Zuid-Afrika veertien internationale partners en sponsors, naast zes nationale sponsors. Voor deze World Cup zijn dat nog twaalf partners/sponsors en maar vier nationale sponsors.

Een van de grote partners is de Russische staat met Gazprom en een andere is de staat Qatar via Qatar Airways. En dan zijn er nog die drie Chinese bedrijven, ook deels de staat: Wanda, HiSense en Mengniu. Gegokt wordt dat Wanda namens China een strategische positie wil bezetten om de World Cup van 2026 of 2030 naar China te halen. HiSense is elektronica maar is slechts voor achttien maanden aan boord. Mengniu is een zuivelfabrikant en die hebben goeie ijsjes naar het schijnt.

Dat de FIFA überhaupt nog functioneert, is een wonder. Welk bedrijf dan ook in elke andere sector had opgehouden te bestaan of was failliet gegaan. Voor de FIFA komt het aan op uitzweten en vergeten en een beetje minder geld uitdelen. Dat mag niet te lang duren, want in 2020 komt er een herverkiezing aan voor Infantino. Tegen die tijd wil hij weer Sinterklaas kunnen spelen.

mei/juni 2011

Kandidaat-voorzitter Mohamed Bin Hamman en vice-voorzitter Jack Warner worden geschorst tijdens een onderzoek naar omkoping en later voor het leven geroyeerd. Blatter wordt voor een vierde termijn gekozen.

november 2014

Hans-Joachim Eckert, collega van Garcia, publiceert een samenvatting van 42 pagina's waarop Garcia de samenvatting misleidend en zwak noemt. Garcia neemt ontslag.

juni 2015

Drie dagen na zijn herverkiezing kondigt Blatter zijn afscheid aan.

september 2015

Groot nieuws: Michel Platini zou 2 miljoen dollar hebben ontvangen van Sepp Blatter ten tijde van diens herverkiezing om niet te kandideren. Het Zwitsers gerecht opent een onderzoek

februari 2016

Gianni Infantino, secretaris-generaal van de UEFA, wordt verkozen als FIFA-voorzitter.

december 2016

Rusland bedient zich van staatsgestuurde doping en voetbalmogol Vitali Moetko (bestuurder in de nieuwe FIFA) overzag alles. De FIFA geeft geen krimp.

september 2014

Michael Garcia, hoofd van de ethische commissie, overhandigt zijn 430 pagina's tellend geheim rapport over de corruptie.

juli 2015

Michel Platini kondigt zijn kandidatuur aan om Blatter op te volgen

december 2015

Blatter en Platini, al op non-actief gezet, worden door de FIFA voor respectievelijk zes en vier jaar geschorst.

juni 2016

Na intern onderzoek meldt FIFA dat Blatter en zijn twee top-functionarissen de voorbije vijf jaar samen meer dan 80 miljoen dollar hebben geïncasseerd als 'bonussen'.

mei 2017

Vitali Moetko mag zich niet verkiesbaar stellen voor de FIFA Council, oordeelt de ethische commissie. Sjeik Ahmad Al-Fahad moet ontslag nemen uit de Council na een Amerikaanse klacht wegens corruptie. In totaal zijn nu 42 FIFA-officials aangeklaagd.

